Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAVGVRALIS JVRIDICA,

DE

VENIA ÆTATIS SECVNDVM JVS ROMANVM ET LL. GERMANIÆ HODIERNAS,

QVAM

CONSENTIENTE

INCLVTA FACVLTATE JVRIDICA

IN PER-ANTIQVA ERFFVRTENSIVM ACADEMIA

SVB PRÆSIDIO ALTISSIMI

PRO

SVMMIS IN VTROQVE JVRE HONORIBVS CAPESSENDIS

IN AVDITORIO JCTORVM MAJORI

DEFENDET

JOH. CONSTANTINVS GELLIVS,

Dresdensis,

ibidemque Advocatus immatriculatus.

DIE XIV. MARTII M DCC XXIX.

ERFORDIÆ,

Litteris GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

CONSPECTVS
TOTIVS DISSERTATIONIS.

PROOEMIVM.

CAP. I.
DE
VENIA ÆTATIS SECVNDVM JVS CIVILE CONSIDERATA.

CAP. II.

DE VENIA ÆTATIS SECVNDVM JVS GERMANICVM ET HODIERNVM.

(o)

PROOE-

PROŒMIVM.

SEcundum Statum, qui eſt conditio hominum vel à natura vel à lege profecta, homines inter alias innumeras pene diviſionem ſpecies dividuntur in Minores & Majores. *vid. tot. Tit. d min. XXV. annis.* Illi, uti tironibus in Jure patet, Jure Romano quoad annum vigeſimum quintum expleverint, poteſtati, ſeu potius autoritati Curatorum ſubjacebant. Sed citius ab ea & extra ordinem quaſi liberabantur, venia ætatis impetrata. *l. 2. C. d. his qui ven. æt.* De qua nobiliſſima materia tum ſecundum Jus Civile Romanum tum & Jura Germanica LLque patrias conſiderata, cum in præſentiarum agere nobis conſtitutum ſit, benigniſ-

ſimum Numen, ut gratia ſua cœptis annuat, devotis precibus rogamus.

CAP. I.

DE VENIA ÆTATIS SECUNDUM JUS CIVILE CONSIDERATA.

§. I.

EST igitur lex cardinalis in Jure Romano quæ de venia ætatis diſponit *L. 2. ex Tit. C.* qui totus agit de his, qui veniam ætatis impetraverunt. Cujus verba ſic ſonant:

IMP. CONSTANT. *A. ad Verinum.*
P. P.

Omnes Adoleſcentes qui honeſtate morum prædīti paternam frugem vel avorum patrimonia gubernare cupiunt, & per hoc Imperiali auxilio indigere cœperunt, ita demum ætatis veniam impetrare audeant, cum viceſimi anni metas impleverint, ita ut poſt impetratam ætatis veniam iidem ipſi per ſe Principale beneficium allegantes, non ſolum per ſcripturam annorum numerum probent, ſed etiam teſtibus idoneis advocatis, morum ſuorum inſtituta, probitatemque animi & teſtimonium vitæ honeſtioris edoceant. §. 1. Fœminas quoque quas morum honeſtas mentisque ſolertia commendat, cum octavum & decimum annum egreſſæ fuerint, veniam ætatis impetrare ſancimus: Sed eas propter pudorem ac verecundiam fœminarum cœtui publico demonſtrari non cogimus ſed præcepta ætatis venia annos tantum (ætatis) probari (poſſe) teſtibus (quinque) vel inſtrumentis, miſſo procuratore, concedimus,

mus, ut ipsæ etiam in omnibus negotiis tale jus habeant, quale & mares habere præscripsimus, ita tamen ut prædia sine decreto non alienent. §. 2. Sed Senatores quidem Clarissimi Viri in hac regia Urbe commorantes apud sublimitatem tuam: ceteri vero apud Prætorem, in provinciis autem omnes apud earum Rectores de suis moribus & honestate perdoceant. §. 3. Hi vero qui contra memoratam dispositionem veniam ætatis à Principali clementia impetraverint, sciant eam nullas vires obtinere. Dat. III. Kal. Jul. Romæ CRISPO II. & CONSTANTINO CÆS. II. *Conss. 321.*

§. II.

Describimus ex hac lege veniam ætatis, quod sit Jus minori, qui annorum numerum legitime probavit, & morum animique probitatem apud Judicem rite perdocuit a Summo Imperante concessum, vi cujus æque ac major liberam de rebus suis disponendi facultatem nanciscitur. Aliam vide in SFORT. *Odd. Tr. d. Restit. P. I. qu. 23. art. 9. n. 40.*

§. III.

Solus igitur Princeps s. Imperator est, à cujus clementia venia ætatis impetratur *t. tit. C. de his qui ven. ætatis impetrarunt.* Conf. COCCEJI *Jus Controvers. L. IV. T. IV. qu. 2.* quæ licet olim perraro data sit. *l. 3. ff. d. Min.* postea tamen frequens facta fuit. Neque cuivis alii judici, quacunque ille dignitate fuerit gavisus, simultanea ea potestas competebat, ideo quod erat quædam dispensatio contra Jus Civile, quam solus Princeps concedere poterat, nisi, quod tamen legibus expressum haud continetur, delegata illi à summo Principe esset, quod ipsum Principem facere potuisse, ne-

quit dubitari. Equidem obſtare aſſertioni noſtræ, penes ſolum Imperatorem jure Romano recentiori poteſtatem concedendi ætatis veniam fuiſſe admodum graviter videtur NOVELLA LEONIS XXVIII. verbis: *non tantum Imperator (minoribus) rerum ſuarum procurationem adminiſtrationemque concedet; verum etiam quibus cujusque loci magiſtratus obtigerit, quique plenam jurisdictionem habent.* Ad quam reſpondemus, ſive Magiſtratus non vi Magiſtratus, verum ex ſpeciali delegatione eam conceſſiſſe, & totum negotium adhuc à Principe etſi mediate eſſe perfectum; hoc enim eſt quod de LLatoris providentia addit LEO IMPER. & de difficultate principem adeundi præmiſit; ſive per hanc Novellam, quæ uti omnes Leonis receptæ in Imperio nunquam fuerunt, nec pro avthenticis habentur, Juri Juſtinianeo & in eo Legi noſtræ à Conſtantino Imp. latæ non derogari. v. HILLIGER *in Donell. enucl. L. XXVI. cap. 2. p. 1392.* Aliter adhuc JCti veteres BARTOLVS *in l. 3. ff. de Jurisd.* cum BALDO ad eam, ſentiunt. Quorum alter veniæ ætatis conceſſionem meri Imperii, alter mixti eſſe voluit. Sed utrumque confutavit PET. MÜLLER *ad Struv. Tit. de Minor. Exerc. VIII. §. 53. lit. a.* Sed alia longe res eſt ſi in priſtina Reipublicæ Romanæ recurramus tempora, quibus poteſtas hæc ætatis veniam concedendi juxta cum ſumma poteſtate penes populum erat. Id quod ex exemplo cum SCIPIONIS AFRICANI apud CASSIODORVM & ARNISÆVM *d. J. M. L. II. c. 3. n. 15.* qui ſe, ajebat, ſatis annorum habiturum, ſi populus Romanus modo voluerit, tum & POMPEJI, NERONIS, AVGVSTI, &c. apud PLVTARCHVM

CHUM & SVETONIUM in horum Vitis constat. Sed immutato Reipublicæ statu, hoc cum omnibus aliis jus ad Imperatorem devolutum fuit. Conf. MYLER. ab EHRENBACH *Etol. Ord. Imp. C. I. §. 4.* Cœperunt tamen subsecutis temporibus Consules æque ac Præsides Provinciarum, minoribus ætatis indulgentiam concedere, & rerum administrationem liberam decretis super hac re datis, permittere quæ *in l. 3. pr. ff. d. Minor.* sustulit Severus Imperator. Vid. DUAREN. *ad Tit. C. d. his qui ven. ætat. in med.* Ex quo tempore nemo, nisi Imperator solus hanc potestatem minoribus ætatis veniam concedendi exercuit.

§. IV.

Minores vero sunt quibus hæc venia ætatis contingebat. Sub quo nomine omnis is sive mas, sive fœmina venit, qui nondum implevit annum XXV. *l. 13. ff. d. V. S.* Constat enim inter omnes, hos nihil prorsus absque interventu Curatoris peragere posse, & ejus ætatis in LLbus censeri, ut sua negotia tueri non possint *pr. J. d. Curator.* Hinc si honestate morum præditi paternam frugem vel avorum patrimonia gubernare cupiant, hoc Imperiali auxilio adjuvantur. Quod ipsum tamen eos, quibus rerum recte gerendarum judicium adhuc deest, sicut & furiosos, mente captos aliosque simplicitate morum iis feresimiles percipere non debere, *Novella Leonis §.* anteced. citata, prohibet, & *arg. Legis* nostræ confirmatur. Equidem excludit ab hoc privilegio Virgines WESENBEC. *Addit. Marginal. ad Bartol. l. 2.* nostram. Sed falso, cujus rei rationes vide in FINCKELTHAUS. *Disp. de Venia ætatis*

tis Concl. 8. habit. Lipſ. 1642. In prodigo vero cum qui propoſitus eſt diſpoſitioni huic finis, ut bona recte adminiſtrarentur ceſſet, hinc neque ejus farinæ homines privilegio ætatis gaudere poſſunt, cum, ut honeſtate morum præditi ſint adoleſcentes, qui eam impetrare audeant, in Lege noſtra expreſſe ſanciatur. Vid. P. MÜLLER *ad Struv. Exercit. VIII. L. IV. T. 4. §. 53. lit. γ.* Utrum vero qui infamiam ex facto aliquo turpi contraxit indignus pariter videatur, qui veniam hanc ætatis impetret, ceſſante ea ipſa ratione nimirum honeſtate morum, aliorum judicio eſto relictum. Spuriis tamen venia ætatis haud deneganda. PETR. MÜLLER *l. c. lit. γ.*

§. V.

Circa tempus quo veniam ætatis petere Romanorum jure licuit, ingens differentia in ſexu ſe exerit, juſſis maribus, ut non niſi cum viceſimi anni metas impleverint, eam impetrare audeant, ſed fœminis è contra cum octavum & decimum annum egreſſæ fuerint, ad illum obtinendam admiſſis. Anxie autem in indaganda ratione, cur fœminis biennio citius, venia ætatis conceſſa fuerit de ſudarunt JCti. BACHOVIUS negat, ſolidam ejus rei rationem dari poſſe. Contra BREDERODIUS *ad Schneidew. Comment. ad Inſtituta* hanc affert quod quamvis Judicium muliebre plurimum infirmius ſit virili, tamen quæ natura ſolertiores ſunt, ſi ad virtutem pergant, celerius maribus prudentes fieri, propterea quod vehementiores multo in fœminis affectiones ſint, quam in viris. Alii ita inferunt; quoniam fœminæ citius à tutela liberantur, ita etiam ſi velint,

ſint, à Cura poſſent, quem in modum & ipſe LLator in *L. un. C. Theod. d. his qui ven. æt.* argumentatur, qui addit, fieri id præprimis, quod non tam prodigæ aut minus ad rem attentæ ſoleant eſſe quam maſculi, Bonorum autem ergo dentur Curatores. Nos cum BRUNNEMANNO *in Comment. ad l. 2. noſtram C. d. his qui ven. æt.* facimus, aſſerente rationem cur fœminæ citius capaces ſint veniæ ætatis impetrandæ patere ex eo, cur citius pubeſcant & adultæ fiant, quam mares. Interim illud Imperatorem ex Jurisprudentia Græca quæ anno demum XX. finivit pueritiam hauſiſſe vult JOH. PETER a LUDEWIG *in differentiis Jurium in ætate puberum & majorum. Hal. 1725. Cap. I. §. 7.*

§. VI.

Ad modum progredimur, quo venia hæc ætatis minoribus conceditur qui pro diverſitate ſexus diverſus quoque in Lege noſtra invenitur Maſculis enim coram magiſtratu ordinario inferiore præſentes ſe ſiſtere ibique ſpecialiter, præter ætatem, honeſtatem morum quoque juxta cum animi ſolertia docere incumbebat; Secus ac fœminis, quæ propter pudorem & verecundiam ſexus ſui cœtui publico demonſtrari non cogebatur ſed annos tantum ætatis miſſo procuratore probare ipſis concedebatur. Nec ad probationem morum ita aſtrictæ erant, cum ſufficeret, ſi eas morum honeſtas mentisque ſolertia, quaſi certa fama commendaret *l. 2. C. de his qui ven. æt. & l. un. Cod. Theod. eod.* V. FINCKELTHAUS. *Differt. d. Venia ætatis Concl. 12.* Diſſentit BRUNNEM. *in Commentar. in Cod. ad h. l.* & STRAUCH. *Diſp. d. ven. ætatis, habit. Jen. 1674. C. IV. §. 14.*

§. 14. Paria tamen utriusque ſexus Jura erant, primo in loco, ubi anni ætatis probandi, qui erat magiſtratus cujusque ordinarius, & pro dignitate, qua fulgebant, vel Præfectus Prætorio, vel Prætor, vel denique Provinciæ cujusvis Rector. Deinde ſive mas ſ. fœmina probationem eam vel per ſcripturam vel per teſtes, quo in Caſu numerus quinquenarius (ſecus ac in aliis Cauſis, ubi probatio duobus teſtibus abſolvitur & quos adhuc ſufficere falſo aſſerit STRAUCH. *Diſp. de Venia aetatis habit. Jen. 1674. C. IV. §. 12.*) Lege noſtra exigitur, peragebant, ita tamen ut inter teſtes etiam conſanguinei admitterentur, qui de numero annorum deponerent *l. 7. ff. de Tutel.* Quo facto ipſa conceſſio veniæ ætatis ab utriusque ſexus perſonis non niſi ab ipſo Imperatore impetrabatur. *t. t. C. d. his qui ven. aetat.*

§. VII.

Notavimus ſuperius STRAUCHIUM 2. teſtes in maſculis ad probationem ætatis & morum ſufficere ſtatuentem, qui tamen in fœminis numerum quinarium teſtium ex ratione quod abſentia propriæ perſonæ per teſtium numerum ſit compenſanda requirit. *Diſp. cit. c. IV. §. 14.*

§. VIII.

Reſtat, ut, qui effectus ex conceſſa ætatis venia Jure Romano reſultent, proponamus. Quos in Definitione ſuperius §. II. diximus eſſe, ut minores, impetrata ea, æque ac majores liberam de rebus ſuis diſponendi facultatem nanciſcantur, *L. 12. C. d. Admin. Tut.* Eſt igitur primus & præcipuus Effectus, quod in Civilibus quidem cauſis pro majoribus cenſeantur. *l. 10. ff. d. Appell.*

d. Appellat. & à poteſtate Curatoris liberentur. *l. 1. C. d. bis qui Ven. æt.* Currit tamen hæc majorennitas non niſi à momento inſinuati Reſcripti quo venia ætatis minori decreta eſt. MYLER. ab EHRENBACH. *Etol. Ord. Imp. Cap. 5. §. 4.* Interim inter ætatem à Principe hoc modo impetratam & ætatem juſtam à Legibus anno XXV. definitam in Civilibus nihil plane intereſt, exceptis Caſibus *§. ſubſequenti* enarratis, ubi expreſſe perfecta & legitima ſeu à Legibus definita ætas requiritur, ejusmodi enim eſſe minor ejusmodi non intelligitur. *l. f. C. d. bis qui ven. æt.* Hinc fictitiam eam nuncupat ætatem cujus quis veniam impetravit. SFORT. ODD. *d. Reſtit. in integr. P. I. Qu. 23. art. 9. n. 44.*

§. IX.

Emanant ex hoc, quod pro majore habeatur ejusmodi minor, alii longe nobiliſſimi Effectus, verbi gratia 2) poteſtas ſtandi in judicio absque Curatore. *l. 10. ff. d. appellat.* SANDE *Deciſ. L. I. T. II. Def. 1.* Poterant 3) tanquam patres familias res ſuas libere adminiſtrare & absque ſpe reſtitutionis de iis contrahere. *l. 1. C. d. bis qui ven. æt.* LIPSK. *Cent. 2. Obſerv. 10. n. 7.* eas vendere, loco venditarum alias rurſus coëmere. Siquidem Princeps bona concedendo videtur etiam obligationes cedere. *l. 21. ff. d. V. S.* Qua in Lege PAVLVM *JCtum* reſpicere ad veniam ætatis autor eſt VLPIANVS in *l. 3. ff. d. Minor.* Ceterum & ex *leg. 3. ff. d. Sententiam Paſſis* conſtat bonorum appellatione etiam obligationes venire. *Conf.* GERARD. NOODT *ad Edict. Praet. de Pactis Cap. 20.* Valide 4) fidejubere & perſonaliter pro aliis intercedere poterant, per ea quæ tradit HERING.

d. Fi-

d. Fidejussoribus Cap. VII. n. 109. & BRVNNEMANN. *ad L. 3. C. d. his qui ven. aet.* Licet quoque ipsis 5) contractus celebratos in ætate pupillari à tutore resolvere. Sic v. g. locationem à Tutore factam per veniam ætatis à minoribus obtentam resolvi asserit. MYLER. ab EHRENBACH *in Etol. Ord. Imp. Cap. 5. §. 2.* Neque minus 6) donationes modicas ejusmodi minori concedendas esse merito censendum est. Denique 7) qui ætatis veniam impetravit, longius spatium petendi restitutionem circa actus ante adeptam veniam gestos, habet, quam qui major factus est naturaliter. Semper enim eam usque ad annum XXV. petere potest. *l. 5. pr. C. d. Temp. in integr. restit.* LVDOVICI *in distinct. Jurid. L. IV. T. IV. Dist. 3.* Utque rem universam brevibus expediamus: Quæcunque minores cum Consensu Curatoris facere possunt, illud postquam veniam ætatis impetrarunt ipsis solis facere licet. *l. 12. C. de Admin. Tut.*

§. X.

Sed simili cum ceteris minoribus conditione illi qui pro majoribus ex Principis indulgentia declarati sunt, gaudent I) quoad admissionem ad honores ad officia publica, ex ratione, quod per veniam ætatis judicii defectus & mentis maturitas non suppleatur v. MYLER ab EHRENBACH *Etol. Ord. Imp. Cap. 7. §. 5.* & P. MÜLLER *ad Struv. Exerc. VIII. L. IV. T. 4. §. 43. l. 6* II) Interdicta ipsis est alienatio bonorum immobilium & mobilium pretiosorum. *l. 2. C. d. his qui ven. ætat.* & *l. 3. C. eod. l. 22. C. d. Admin. Tut.* Quam sine decreti interpositione fieri Leges vetant, licet quoad posteriora dis-

diſſentiat FVLGOS. *ad d. l. 2. C. d. his qui ven. æt.* Niſi poteſtas alienandi nominatim à Principe fuerit conceſſa. *arg. l. 2. C. quib. Decret. non eſt opus.* Cujus rei ratio hæc eſt, quod bona immobilia nec cum Curatore alienare minor poteſt. *d. l. 3. C. de his qui ven. æt.* Excipitur tamen ſi ex parentis conventione fundus ab eo emtus à minore, cui ætatis venia fuit conceſſa, ſit retrovendus, tum enim is absque decreto contractum ejusmodi celebrare poteſt. *l. 1. C. quand. decret. non eſt opus. Add.* BRVNNEM. *ad l. 3. C. d. his qui ven. æt.* Quamvis alias nec reſtitutioni locum eſſe in caſu, ubi minor, qui veniam ætatis impetravit, prædia ſine decreto alienavit, cenſendum ſit, ideo, quod nulla ipſo jure eiusmodi alienatio foret. III. Pignoris quoque loco dandi bona immobilia poteſtas ademta eſt minoribus pro majoribus declaratis *per l. 3. C. de his qui ven. æt. &* BRVNNEM. *ad eam* niſi pariter Judicis decretum accedat. Neque minus IV. prohibetur minor tum proprietatem bonorum immobilium tum poſſeſſionem niſi in Summariiſſimo in judicium deducere, cum regula generalis ſit, quod qui rem alienare nequit, eandem etiam in judicium deducere non poſſit. *per text. in l. jusjurandum 17. §. 2. ff. de Jurej.* eo quod ubi amiſerint actionem rem alienant. Vid. DVAREN. *Comment. ad Tit. C. d. his qui ven. aet.* CHRISTINÆVS *Deciſ. 132. n. 12.* ANTON. FABER *in Rational. ad l. 17. ff. d. Juram.* Arcentur porro V. à Tutela fratrum impuberum, ideo quod licet ex Indulgentia Principis per veniam ætatis jus propria bona admiſtrandi obtinuerint, hoc tamen ad alienas ſ. fratrum impuberum res

 non

non ſit extendendum, neque quoad tertium privilegium hoc locum habeat. *arg. §. 13. J. d. Excuſat. Tut. j. §. un. J. d. Fiduciar. Tutel.* VI. Nequeunt in arbitrium eligi. *l. 8. ff. d. muner.* Nec VII. legatum in Cauſis teſtamentariis ante annum XXV. completum capere. *l. f. C. d. his qui ven. aet.* Teſtator enim terminum conſuetum reſpexiſſe merito cenſetur, niſi aliud dixerit. VITRIAR. *Inſt. Jur. publ. L. III. T. 2. §. 24.* Non habentur VIII. pro majoribus in Legibus & Statutis poenalibus *l. 41. C. d. Transact.* ſed nihilominus pœnæ mitigationem ætatis minorennis prætextu petere poſſint. Conf. HILLIGER. *in Donell. Enucl. L. XXI. Cap. 12. lit. Y. in not.* IX. Bona in feudum dare ſine decreto ipſis non licet, quia ſimilis hac in parte conditio minorum omnium eſt, ſeu petita eſt ſeu non ætatis venia. *a. l. f. C. d. his qui ven. aet.* Quod ipſum tamen alii limitant, niſi infeudationem minor juramento confirmaverit, ubi decreto opus non ſit *per Auth. Sacramenta puberum C. ſi adv. Vendit.* STRUV. *Syntagm. Jur. Feud. Cap. 5. th. 4. n. 2. & 4.* Bernhard von Rohr *Introduct. in Jurispr. priv. p. 352.* X. Provocare ad diviſionem ipſis non permittitur. Vid. BÖHMER. *Diſp. de Jure diſpenſ. Sect. II. Cap. 1. §. 14.*

§. XI.

De reſtitutione in integrum contra impetratam annorum veniam, ſub finem Capitis hujus mentionem quoque facere liceat, ſiquidem & ejus in Jure Romano veſtigia apparent. Poterant ſc. minores impetrata venia obſervantes, ſe non eſſe ſatis aptos ad res adminiſtrandas adverſus eam reſtitui *a. l. 1. C. d. his*

qui

qui Ven. æt. SFORT. ODD. *d. Restitut. Qu. 23. num. 45.* MAVRIT. *de Restit. in integr. c. 226.* eo effectu, ut minores iterum declararentur quoad actus futuros, modo illa ab ipso Principe esset impetrata: cum prætor eam ideo, quia inferior contra factum superioris non restituat concedere nullo modo posset. *l. 3. C. si adv. rem judic. Conf.* COCCEJ. *Jus Controv. L. IV. T. IV. Qu. 2.* Ubi & ad Objectiones respondetur. Sed non dabatur ea, recte pronunciante modo laudato summo JCto COCCEJO *l. c. Qu. 4.* contra actus medio tempore gestos, ne qui cum illis, qui veniam ætatis impetrarunt, contraherent, principali rescripto circumscribi viderentur. Tametsi enim negari nequeat, quod actus ejusmodi gesti sint ex lubrico, certo tamen certius est, Lubricum ætatis ejusque beneficia definita jure positivo contraria Dispositione Civili aufferri iterum potuisse, id quod factum venia ætatis concessa, imprimis cum ea non nisi inquisitione in mores facta impetraretur. Neque huc facit, quod, cum per restitutionem omnia in pristinum statum reducerentur, ideo & medio tempore gesta pari modo pro non factis forent habenda. Solum enim illud modo in pristinum statum restituebatur, contra quod petita erat restitutio, quæ neque petebatur neque peti poterat contra actus post veniam ætatis adeoque à majore gestos, sed contra actum petitionis veniæ quem minore ætate & minor gesserat. Vid. WESENBEC. *in Comment. ad Codic. L. II. T. 45.*

CAP. II.

DE VENIA ÆTATIS SECVNDVM JVS GERMANICVM ET HODIERNVM.

§. I.

PErgimus jam investigare in hoc Capite, quæ circa Veniam ætatis Jure Germanico & hodierno obtineant, quam licet ignotam priscis Germanis fuisse attestetur SPENER *Jur. Publ. T. VI. p. 313.* & LUDEWIG *in Differentiis Jurium in ætate puberum & majorum Cap. IX. §. 7.* qui ait, majorennitatem olim virtute fuisse æstimatam; dubium tamen haud est, ex eo fortassis tempore, quo Jus Romanum in terris Germaniæ fuit receptum, innotuisse. Servabimus vero ordinem in Capite antecedenti observatum, adeoque ante omnia, à quonam Venia annorum Germanico & hodierno Jure impetretur, considerabimus.

§. II.

Scilicet is est summus in Germania Imperator, ad cujus reservata dispensatio circa ætatem refertur *l. 1. 2. & 3. C. de his qui ven. æt.* Imo vulgo à JCtis Germaniæ majoribus regalibus. s. juribus majestatis annumeratur attestante ROSENTHAL. *d. Feud. Cap. V. n. 22.* Vid. STRUV. *Syntagm. Juris Publ. Cap. XII. §. 3. & 4.* sine dubio ex analogia LL. Civilium & Consuetudine Imperii. Exercet vero Imperator jus illud vel immediate, ubi, re coram judicio aulico examinata atque decreta, in Cancel-

cel-

cellaria Imperii Diploma conficitur. STRUV. *l. c. §. 5.* vel mediate per Comites Palatii Lateranensis quibus id juris inter alia in diplomate concessum. NICOL. *Resolut. Pract. 24. n. 17.* STRYK. *V. M. ff. T. d. Minor. §. 9.* KNIPSCHILD *d. Jure Civ. Imp. L. II. C. 4. n. 54.* sed in aliquibus restrictum ceu ex in sequentibus passim apparebit, cum ad LL. Civiles simpliciter astricti sint. BARTH. *Disp. d. Emanc. C. X. §.* STRYK. *V. M. ff. d. T. §. 9.* Pariter quoque Imperatore aut mortuo aut absente Vicarii in Imperio veniam ætatis indulgent. Vid. GRIEBNER. *Op. Jur. publ. T. II. Sect. 1. §. 32.* STRYK. *V. M. ff. Tit. de Minor. §. 9.* Simili cum iis autoritate gaudent. Curatores, Administratores & Locum tenentes Principis in minorenni ætate constituti. *a. A. B. Cap. 5.* ibi Ein Verweser oder Pfleger des Reichs ꝛc. ꝛc. & possunt ejusmodi personæ regulariter ea omnia, quæ ipse, cujus vices gerunt, facere posset, cum ejusdem privilegiis ac prærogativis omnibus gaudeant, id quod Juris Romani pariter ac Canonici analogiæ congruum esse, patet ex text. in *l. 1. C. de Offic. Vicar. l. 1. C. d. Offic. ejus qui vic. al. l. 7. C. d. proxim. Sacr. Scrin. L. XII. C. si Episcopus C. 2. qu. 6. j.* ROSENTHAL. *d. Feud. Cap. IX. Concl. 30. membr. 1. n. 8.* Neque tamen Camera eandem veniam concedit. MYLER ab EHRENBACH *Etol. Ord. Imp. Cap. I. §. 2.* P. MÜLLER *ad Struv. Exerc. VIII. L. IV. T. IV. §. 53. lit. β.* neque Austregæ Imperii.

§. III.

Hæc de Imperatore. Sed quid dicendum de Statibus & Principibus aliis Imperii? His certe potestas concedendi veniam subditis suis disputari nullo modo

potest

potest per ea quæ ex solidis rationibus deducunt MYLER. ab EHRENBACH. *Etol. Ord. Imp. cap. IV. §. 9.* KNIPSCHILD *d. Jur. Civ. Imp. L. II. C. 4. n. 54.* LIMN. *Jur. publ. T. I. L. II. C. 9. n. 149. Add. Specim. Jur. Publ. L. III. C. 5. §. 39. L. V. c. 3. §. 52.* quicquid alii secus sentiant, quorum rationes refutatas dedit modo laudat. MYLER. ab EHRENBACH. *l. c. §. 7. seq.* cum Princeps idem in territorio suo possit, quod Imperator & Papa REINKING. *d. R. S. & Eccl. L. I. Cl. V. c. 6. n. 4. seq.* vid. MEV. *Decis. P. III. Decis. 305.* propter Superioritatem territorialem qua per *J. P. O. Art. 8. §. 2.* & CAPIT. LEOPOLD. *art. 2.* gaudent. Idque adeo ut & jus prohibendi exerceant contra Comites Palatinos laudati Status, cum illi ex Imperatoris in Diplomatibus facta Concessione jus illud sibi afferant, ita ut si veniam ætatis concesserint ea nullius sit Effectus. STRUV. *Synt. Jur. Publ. Cap. XI. §. 20.* ceu pluribus apparet ex Rescripto à Serenissimo Saxoniæ Electore dato *apud* BARTH. *Tr. d. Gerada Cap. V. p. 349.* Cujus hæc verba: V. G. G. Liebe Getreue, Wir haben Uns aus euren vom 12. hujus eingeschickten Bericht und zugehörigen Inserat vortragen und vorlesen lassen, welcher gestalt N. N. Comes Palatinus Cæs. sich unterstanden, Veniam ætatis zu ertheilen. Wie Wir nun ermeldtes N. N. Beginnen mißfällig vermercken, und dergleichen Uns aus Landes-Fürstl. Hoheit zustehendes Regal weder ihm, noch sonst iemand anders zu exerciren verstatten können. Als begehren Wir, ihr wollet krafft dieses dergleichen Diplomata von obberührten Personen ungesäumt abfodern, und denen Curatoribus, daß sie biß zu ihrer pflegbefohlnen erlang-

ten Majorennität die Vormundschafft noch ferner gebührend verwalten sollen, andeuten. Vid. BARTH. *Dissens. in Praxi Dissens. 471. Conf. inprimis* HORNII *Programma quo quæstio excutitur, Utrum Comes Palatinus veniam ætatis in territoriis Ordinum Imperii impertire queat? in Append. Jur. Feud. N. X.* Imo quod majus adhuc, neque hæc potestas concedendi ætatis veniam ab Imperatore ipso invitis Dominis territorii in præjudicium eorum exerceri potest. *a.* CAP. LEOPOLD. *Art. 3.* Nec quoque ab uno Statuum Imperii veniam ætatis impetrans in alterius territorio pro tali habetur, si actus ibi aliquis peragendus veniat. RHET. *Inst. Jur. Publ. L. II. T. 11. §. 5.*

§. IV.

Enimvero & Civitates Imperii hac utuntur potestate. STRYK. *V. M. ff. T. d. Minor. §. 10.* Neque non patriæ suæ moribus præter Principem & summum Magistratum Curiam quoque provincialem, aliosque Judices ordinatos, quibus id facere jure legitimo competit, ætatis veniam concedere solere testis est GROENWEGEN *de Legibus abrog. ad Tit. C. de his qui ven. aet.* Verum in nostro Imperio hodienum Senatus municipales ANTON. FABRO *in Rational. ad l. 3. ff. de Minor.* hac potestate privantur, nisi specialissime hoc Privilegium ipsis sit concessum, quali in Ducatu Würtenbergico cujusvis loci magistratum gaudere plenissime asserit BESOLD. *in Delib. L. I. Tit. d. Venia ætat.* Fürstl. Würtenbergisches Land-Recht, *P. II. T. 27.* aut consuetudo aliter ferat, quam dari in Civitate Stralsundensi ex MÆVII *Comment. ad Jus Lubec. L. I. Tit. 2. art. 7. n. 29.*

 & 30.

& 30. affert MYLER. ab EHRENBACH. *in Etol. Ord. Imp. sæp. cit. cap. 2. §. 7.* Denique nec sacrum Collegium, veluti Capitulum, Episcopo veniam ætatis largiri potest. LUDEWIG *in Differentiis jurium in aetate puberum & majorum cap. XI. §. 14.*

§. V.

Persona, quibus ætatis venia concedi solet, æque ac Jure Romano, adolescentes seu minores sunt, cum mares tum fœminæ, quos Jure Imperii Anno demum XXV. Jure Saxonico anno XXI. majores evadere notum est. CARPZOV. *P. II. c. 11. d. 9.* Imo universæ Domui & Familiæ olim venia ætatis concessa veluti Domui Holsaticæ à Ferdinando III. Imp. Cujus Diploma extat apud LUNIG. *in Archiv. T. IV. Dom. Holsat. n. 133.* Sic quoque Ferdinandus II. Imp. anno MDCXXV. Hassiacæ Familiæ principali veniam ætatis indulsit. Vid. REINKING. *de Reg. Sec. L. I. Cl. XI. c. 12. n. 57.* Ceterum coincidunt requisita eorum cum iis, quæ de Jure Romano erant, scilicet ut honestatem morum præ se ferant, &c. Vid. §. *4. cap. anteced.* & solet, veluti in Saxonia Serenissimus à quo venia annorum petitur à magistratu ejus causa relationem exposcere in hunc fere modum: **Uns bittet N. N. daß wir ihm, weil er bereits nach dem beygebrachten Kirchen-Zeddul in dem ein und zwantzigten Jahre stünde, und von dem Verstande sey, seinen Sachen selbst vorzustehen,** Veniam ætatis **ertheilen mögten, gestalt aus dem Inschluß zu ersehen. Damit wir Uns nun hierauf** resolviren **können, ist Unser Begehren, ihr wollet von seinen Befreunden, auch sonst seiner Aufführung und Verstandes halber,**

ber,

der, Erkundigung einziehen, und hiervon euren aller unterthänigsten Bericht erstatten ꝛc. ꝛc. Equidem Imperator Illustribus Personis, veluti Principibus Comitibus atque Baronibus Imperii, ætatis privilegium largitur. Vid. STRUV. *Syntagm. Jur. Publ. Cap. XII. §. 4.* nisi aut specialibus pactis gentilitiis aliud ac LLbus communibus definitum tempus deprehendatur. Vid. plur. LIMN. *Jur. Publ. L. II. Cap. IX. n. 150. & L. III. c. 7. n. 4.* Inde cum in A. Bulla Electoribus annus XVIII. majorennitatis sit constitutus, nequit iis Imperator ante annum hunc inchoatum veniam ætatis indulgere: id quod contra DIONYSIUM GODOFREDUM evincit LUDEWIG *in Disp. sæp. cit. cap. IX. §. 9.* Non immorabimur jam Exemplis, quorum pleni sunt omnes historiarum scriptores, & contenti erimus adducendo unicum illud Potentissimi hodierni Borussiæ Regis FRIDERICI WILHELMI, qui heres regni expleto XVI. ætatis anno à FRIDERICO Rege Borussiæ Patre gloriosissimæ memoriæ pro majorenni fuit declaratus. Vid. *Nov. Lit. Germ. Mens. Octobr. 1704. p. 384.*

§. VI.

Ad annos quod spectat quibus hodie privilegium ætatis impetratur, conspirant in hoc JCti; non adeo scrupulosam eorum amplius requiri observationem, qui Jure Romano pro forma præscripti sunt, sed si constet, aliquem aptum satis esse ad res suas prudenter administrandas, pro lubitu dari solere, prout pluribus docent GROENVVEGEN *d. Legibus abrogatis ad l. 2. C. d. his qui ven. æt. n. 3. & 4.* SIMON van LEEWEN *in Cens. for. L. 1. C. 18. n. 8.* Et DUARENUS eos tam

ſtricte non obſervari, exemplo quo anno XVII. alicui venia ætatis ſit conceſſa probat. *in Comment. ad Tit. C. d. his qui ven. æt.* Quod ipſum licet negare, & Principem vel ſtatum Imperii neceſſario ad *l. 2. C. d. his qui ven. æt.* adſtrictum eſſe, nec aliter maſculo vel fœminæ ætatis privilegium indulgere poſſe, niſi adimpleto anno viceſimo vel decimo octavo affirmare videatur MTLER. ab EHRENBACH. *Etol. Ord. Imp: Cap. IV. §. 5.* in ſubſequenti tamen *§. 7.* ſusque deque habitis rationibus, quæ pro ea re afferri poſſint, expreſſis verbis contrariam Sententiam veram dicit, ac nihil ſe videre ait, quid impediat, quo minus Imperii Princeps circa viceſimi anni metas adoleſcentis ætatis veniam petentis aliud ſuppletive ac diſpenſative ſtatuere ac indulgere queat, etiamſi octodecim tantum annorum exiſtat, præſertim ſi talem diſpenſationem urgentes cauſæ poſtulent. Cujus rei Exempla quotidiana proſtant, nec in illuſtribus tantum Perſonis ſcrupuloſa annorum Jure Romano definitorum exactio ceſſat. vid. HERT. *in Opuſc. Var. T. II. p. 128.* ſed & in privatis. RHET. *Inſt. Jur. Publ. L. II. c. 11.* ZIEGL. *d. Jur. maj. L. I. c. 11.* Videre quoque illud licet ex diplomate ſuper conceſſa C. L. B. ætatis venia à Summo Regimine in patria dato inferius legendo. Interim Exempla illuſtrium perſonarum, qui ante vigeſimum annum egreſſum ætatis veniam impetrarunt vide ſis in WENCESLAO Rege Bohemiæ *apud* GOLDAST. *d. Regn. Bohem. L. VI. c. 19.* PHILIPPO Haſſiæ Landgrafio, in SINOLD. *Diſp. d. Vicar. Imp. th. 49. inter Diſp. Baſil. Vol. V.* CHRISTIANO IV. Rege Daniæ, apud HERING. *in Tr. d. Fidejuſ-*

ſor.

for. cap. 7. n. 110. JULIO Pomeraniæ Duce *apud* MATTH. STEPHANI *d. Jurisd. L. II. P. I. c. I. membr. 2. n. 137.* & CAROLO Lotharingiæ Duce THOMAS MICHAEL *d. Jurisd. Concl. 32. lit. c.* Recentiora qui velit, quærat in STRUV. *Synt. Jur. Publ. Cap. XII. §. 4.* Diploma quoque FRIDERICO Duci Saxoniæ ex Serenissima Domo Gothana annum decimum octavum nondum egresso datum Ebersdorff d. 12. Septembr. MDCXCIII. invenire est in NEVII *Jur. Feud. p. m. 402.* Pariter huc pertinet exemplum Potentissimi hodierni Borussiarum Regis FRIDERICI WILHELMI supra allatum, anno XVI. venia ætatis donato. Hæc vero quæ habet *Autor* des Vorhofs der gantzen *Jurisprudenz p. 412.* in Saxonia veniam annorum semper anno XVIII. ex observantia perpetua dari, fundamento carere videntur. Sed & Comites Palatini quibus jus veniam ætatis concedendi datum est, præcise ad observationem annorum Lege Statutorum astringuntur. STRYK. *V. M. ff. L. IV. T. IV. §. 9.* RIVIN. *Enunciat. p. m. 346.* etiam in iis terris, ubi jus illud libere exercent.

§. VII.

Modus, quo dicta venia ætatis & petitur & conceditur, est, ut cum persona, quæ ejus concessionem postulat, Curatores proximique agnati simul preces deferant, atque de petentis ætate animique probitate testimonium edant: quem ex BESOLDO allegat SCHWEDER *Introd. in Jus Publ. Sect. I. c. 15. §. 6.* Quo facto diploma eo nomine confectum, in Imperio quidem coram ejus Cancellaria, illi datur, quod Judici competenti insinuari debet. In Saxonia ita fere proceditur, ut

preces à minore, qui veniam ætatis impetrare cupit, ad Serenissimum deferantur, additis rationibus, cur eam expetat, itemque testimonio ætatis & vitæ, quo facto Serenissimus eo quo §. 5. exhibuimus modo ad magistratum rescribit ut informationem de ætate petentis ejusque probitate animi, suscipiant, & qua ætate quibusve moribus sint, sibi referant; Ex qua relatione si constet, petentem talem esse, cui administratio rerum suarum libere permitti & venia ætatis concedi possit Serenissimus Magistratui rursus rescribit. v. g.

Nachdem Wir auf euren Bericht, weil C. L. B. nach eingezogner Erkundigung von ihren Vormunden und Freunden ihrer Aufführung und Wirthschafft halber ein gar gutes Lob und Zeugniß beygelegt wird, die gebethene Veniam ætatis ihr in Gnaden ertheilet haben; So können Wir zwar geschehen lassen, daß derselben ihre mütterliche Erb-Portion zu ihrer eignen Disposition und Fortsetzung ihrer Nahrung verabfolget werden möge, und habt ihr euch hiernach gehorsamst zu achten. Diploma vero eo nomine confectum petenti peculiare traditur. Cujus tamen tenor diligenter inspiciendus est, ut videatur utrum in certo tantum actu, an per omnia & ad quid pro majori quis fuerit declaratus. Num vero fœminis quoque animi probitatem & mentis solertiam docere incumbat hodie, quod id Jus Romanum masculos solum facere jubebat? Disputatur ab *JCtis hodiernis*, & vult sequioris itidem sexus personas ad hanc probationem astrictas esse SCHWEDER *Introduct. in Jus publ. P. Spec. Sect. I. c. 15.*

c. 15. §. 5. MYLER. ab EHRENBACH. *Etol. Ord. Imperii cap. 4. §. 3.* à quo tamen diſſentit BRUNNEM. *Comment. ad Cod. l. 2. d. his qui ven. æt.* Nobis tum ex Reſcripto adducto tum ex Diplomate infra legendo cujus vigore fœmina pro majore fuit declarata veroſimile videtur, in Saxonia certe, æque ac in maſculis, probitatis animorum documenta è fœminis exigi.

§. VIII.

Effectus qui Jure hodierno ex Conceſſione Veniæ ætatis reſultant, coincidunt prorſus cum iis, qui in *Capite præcedente* ex Jure Romano à nobis ſunt enumerati. Ideoque pro majoribus habentur, nec Curatore in Judiciis, neque circa adminiſtrationem rerum ſuarum celebrandosque & reſolvendos Contractus, indigent, poſſunt ad diviſionem provocare, ad effectum alienandi immobilia, uti pronunciarunt Scabini Lipſ. Menſ. Jan. MDCLXXXXIV. apud BARTH. *in Hodoget. for. Edit. noviſſ. p. 567. j.* RIVINI *Enunc. for. p. m. 347.* Pro aliis quoque valide intercedunt, iisque donant. Enim vero quod ad interceſſionem pro aliis ſpectat, perſonalis illa eſſe debet, cum bona ſua pro aliis hypothecæ ſubjicere æque ac Jure Romano prohibeantur, v. MYLER ab EHRENBACH. *Etol. Ord. Imp. Cap. VIII. §. ult.* De donatione autem quod dictum eſt, à rerum geradicarum donatione fœminam in Saxonia, tametſi pro majori fuerit declarata, excludi affirmat. BARTH. *Tr. d. Gerada Cap. V. §. 34. p. 341.* ex ratione, quod res geradicæ utpote plerumque pretioſæ quæque ſervando ſervari poſſunt, immobilibus comparentur *l. 22. C. de*

de Admin. Tut. ad quarum alienationem neque Curatoris autoritatem ſufficere notum.

§. IX.

Simili quoque ratione hodie minoribus accenſentur hi, qui veniam ætatis ſunt conſecuti I) in alienatione bonorum immobilium, quæ fieri valide ab ipſis nequit, niſi in conceſſione veniæ expreſſe fuerit permiſſa. Vid. *plur.* RIVIN. *Enunc. for. p. m. 347.* vel ex ſententia LUDEWIG *in differentiis Jurium in ætate puberum & majorum Cap. IX. §. 14.* Principes ſint qui bona alienare velint. Idem dicendum II) de hypotheca, cum alioquin, prout modo ante aſſeruimus, & hæc ſit prohibita. Neque minus III) interdictum ipſis eſt tutelam ſ. fratrum ſ. aliorum ſuſcipere. MYLER. ab EHRENBACH *in Etol. Ord. Imp. Cap. 7. §. 3.* STRUV. *Conſil. feudal. p. m. 110.* FINCKELTHAUS *Obſ. poſth. 20.* MENCKE *Tr. Synopt. Proc. Jur. Comm. & Sax. Elect. Diſp. VI. Tit. 9. §. 2.* à quibus Illuſtres Perſonas excipit, & per veniam ætatis illos fratrum ſuorum natu minorum tutelam adipiſci aſſerit, exemploque Mauritii Friderici, Comitis ab Hohenloh, cui ao. ætatis XX. Cura fratrum minorum per Diploma quod exhibet LIMNÆUS *Addit Tom. pr. ad L. II. c. 9. n. 151.* fuit demandata, comprobat STRUV. *in Syntagm. Jur. Publ. Cap. XII. §. 5.* ideo quod, cum ipſis regimen provinciæ concedatur, facilius admitti quoque poſſint ad ea, quæ adhuc minoris ſint. Porro IV) non admittit ejus modo perſonas pro majoribus declaratas ad officia publica MYLER ab EHRENBACH. *l. c. Cap. VII. §. 5.* adeoque nec V) in arbitrium

bitrium eligi hodienum poterunt. Nisi Princeps aliquod munus publicum ipsis ex certa scientia & proprio motu contulerit. Prohibentur VI) in Lusatia Superiori minores pro majoribus declarati ante annum vigesimum quintum ætatis completum Cambium dare. Vid. *Cod. August. P. III. p. 525.* Itemque VII) bona in feudum offerre Bernhard von Rohr *Introd. 23. Jurispr. priv. pag. 352.*

§. X.

Restaret jam agere de restitutione in integrum, quatenus illa contra ætatis veniam impetratam locum habeat. Verum enim vero cum nihil alieni hac in parte à Jure Romano comprehendatur in Jure Germanico & hodierno, nisi quod beneficium hoc Principibus adimat. LVDEWIG *in Dissert. sæp. cit. Cap. IX. §. 16.* in discutienda hac materia prolixi esse nolumus, quanquam difficile hanc restitutionem concedi affirmet. MYLER ab EHRENBACH *l. c. Cap. IX. §. 9.* id solummodo dispicientes: An minor, qui veniam ætatis impetravit, & cum decreto judicis fundum alienans læsus fuit, restitutionis gaudeat beneficio? Negat eam quæstionem de Jure Romano SCHILTER *Exerc. ad ff. XI. §. 2.* Affirmat tamen *eodem loco* moribus restitutionem in integrum utique habere locum. Conf. LAVTERBACH. *Concl: 6. &* MYLER ab EHRENBACH *l. c. Cap. IX. §. 1.* Diffitendum tamen non est, nihil in hoc Casu peculiare à conditione alius minoris esse, imprimis si præsupponamus, quod per quinquennium tacuerit, & hoc modo Contractum semel celebratum tacite quasi confirmaverit, *v. l. fin. C. si major factus ratit.* Dein-

D de

de quæritur: An si Adolescens veniam ætatis impetraverit à suo Principe, sed in extero loco postea contrahat, læsus restitutionem in integrum petere possit, quia secundum hujus loci statuta sine venia ætatis non dum majorennis esset? Id quod negatur. In qualitatibus enim personæ spectatur ubique Jus loci ubi personæ certa qualitas fuit impressa. Vid. HUBER. *l. 3. Jurispr. Univ. c. 10. n. 35. sequ. & n. 38. & quas allegat. Consult. Holland. P. IV. Consf. 166.* Vid. HERT. *T. I. Opusc. sect. IV. §. 12. p. 182.*

§. XI.

Sufficiant hæc attulisse de Venia ætatis tum de Jure Romano tum Germanico & moribus considerata. Neque amplius quid restat, quam ut in fine Dissertationis nostræ debitam profiteamur

Soli Deo Gloriam!

Formu-

Formula Diplomatis

Quo venia ætatis concessa in Saxonia Fœminæ.

Von GOttes Gnaden Wir Friedrich August / König und Chur-Fürst ꝛc. Thun hiermit kund und zu wissen, demnach Uns C. L. B. allerdemüthigst angelanget, und gebethen, daß Wir ihr, nachdem sie sich mit N. N. verehlichet, die an ihrer Mündigkeit ermangelnde Zeit, da sie sich im 18. Jahre ihres Alters befindet, derer von ihr angezogenen Motiven und Umstände willen allergnädigst erlassen und hingegen veniam ætatis indulgiren möchten, auch aus denen durch hiesigen Rath von ihren Vormunden und nechsten Anverwandten beybrachten Zeugnissen, so viel zu befinden, daß sie C. L. B. sich iezeit gar arbeitsam und sparsam erwiesen, daß Wir diesem allen nach, und bey so beschaffenen Dingen, deren Suchen angesehen, und derselben die gebethene veniam ætatis indulgiret haben. Thun es auch hiermit und krafft dieses offenen Brieffes, und erklären obbemeldte C.L.B. pro Majorenni und vor mündig, also und dergestalt, daß sie hinführo von männiglichen davor gehalten werde, und ihr nachgelassen seyn solle, von nun an, ihren eigenen Sachen, in und ausserhalb Rechtens, ohne einiges Menschen Widerreden, selbst vorzustehen, auch frey und ungehindert, iedoch gezie-

mender und billiger massen, alles dasjenige, was die Nothdurfft erfordert, zu beobachten, gestalt alles das, so sie in ihren eigenen Sachen forthin vornehmen, thun und lassen wird, kräfftig und beständig seyn und bleiben solle. Zu Uhrkund mit Unserm zu Ende aufgedruckten Cantzley-Secret besiegelt und geben zu Dreßden am 1. Octobr. 1728.

(L.S.) August Beyer.
Johann Jacob Stein.

